

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
НАСТАВНО-НАУЧНО ВИЈЕЋЕ

Број: 19/3. 609/20

Дана, 11.03.2020. године

У складу са чл. 14. Правилника о завршним радовима студената на II циклусу студија Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци од 13.12.2017. године и чланом 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Природно-математичког факултета на I ванредној сједници у академској 2019/20. години одржаној 11.03.2020. године, донијело је

О Д Л У К У

I

Усваја се Извјештај Комисије за оцјену и одбрану урађеног мастер рада под називом : „Просторно-функционална организација саобраћајне инфраструктуре у Бањалучкој регији“ кандидата Марка Кнежевића и одобрава јавна одбрана.

II

Мастер рад и Извјештај Комисије за преглед, оцјену и одбрану на увиду су јавности у библиотеци ПМФ-а. Од одобрења коначне верзије рада од стране Вијећа до његове одбране мора проћи најмање 7 дана.

III

Дан и час одбране мастер рада одређује комисија у договору са кандидатом. Одбрана је јавна и оглашава се на Web страници Универзитета, сајту Факултета и Огласној табли Факултета.

IV

Одлука ступа на снагу доношења.

Предсједавајући
Наставно-научног вијећа
ДЕКАН

Проф.др Горан Трбић

Доставити:

1. Комисији за одбрану мастер рада
2. Кандидату
3. у досије
4. а/а

Комисија за преглед, оцјену и одбрану завршног мастер рада на II циклусу студија

Др Мирко Грчић, редовни професор Географског факултета Универзитета у Београду, предсједник комисије;

Др Даворин Бајић, ванредни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци, члан комисије;

Др Видомир Обрадовић, доцент, Природно-математички факултет Универзитета у Бањој Луци, ментор и члан комисије.

**Универзитет у Бањој Луци
Природно-математички факултет
Наставно-научно вијеће**

Одлуком Наставно-научног вијећа Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци бр. 19-279/19. од 24.10.2019. године, именовани смо у Комисију за преглед, оцјену и одбрану мастер рада на II циклусу студија кандидата Марка Кнежевића на тему : „Просторно-функционална организација саобраћајне инфраструктуре у Бањалучкој регији“. Рад је прошао проверу путем званичног софтвера за откривање плаџијата. Након прегледаног подносимо извјештај.

Извјештај

Мастер рад на тему „Просторно-функционална организација саобраћајне инфраструктуре у Бањалучкој регији“ написан је на 139 страна компјутерског текста на А4 формату. Рад је урађен и прилагођен методолошким и структуралним правилама изrade мастер радова. У шест поглавља дате су по научним методама аргументоване спознаје обрађиваног просторног оквира Бањалучке регије са анализама протеклог и садашњег стања, на бази чега су упоредном анализом дате пројекције будуће просторно-функционалне саобраћајне инфраструктуре. Уочавањем процеса који подразумијевају усклађивање просторног уређења, интеграцију и унапређење постојећих геосистема и њихово функционисање у већим вишесистемским системима, дошло се до анализе и оцјене оперативних резултата у задатом предмету истраживања. У раду се налази: 20 карата, 18 табела, 9 графика, 5 прилога формата А 1, списак литературе и извора са 39 навода и 13 интернет-извора.

I. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

Прво поглавље дефинише основни предмет, циљеве и задатке истраживања кроз анализу просторно-функционалне организације саобраћајне инфраструктуре у Бањалучкој регији као једног од најзначајнијег геопросторног система у Републици Српској. Комплексност просторног оквира и просторних елемената који су обухваћени у овом раду за посљедицу имају међусобне односе и везе на које се указало путем теоретских истраживања, теренског рада и коришћења више научних метода. Указивањем на кључне појмове и појаве које су блиске са анализом организације простора са аспекта саобраћајне инфраструктуре дефинисан је просторни оквир који је предмет истраживања са

елементима који обухватају мреже насеља, демографске показатеље, природне услове и привреду. Дефинисани циљ рада је усмјерен ка анализи и оцјени квалитета просторне организације постојеће и планиране саобраћајне инфраструктуре, идентификују позитивни и негативни ефекти функционисања.

II. ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ РАДА

На бази основних теориско-методолошких приступа, дате су битне дефиниције и класификације инфраструктуре са наглашеним акцентом на саобраћајну инфраструктуру и њезин утицај на развој мреже и функцију насеља. Регионални концепт планирања и усмјереност ка интеграционим развојним процесима Европске уније, указано је на основне карактеристике територијалне организације Републике Српске и Бањалучке регије као и могућности и потребе ка процесима ширег регионалног планирања. Дефинисањем методологијом планирања, анализом саобраћајних коридора и саобраћајних опсерваторија и дефинисањем развојног аспекта констатовани су будући могући развојни процеси.

III. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНЕ ДЕТЕРМИНАНТЕ ИСТРАЖИВАНОГ ПОДРУЧЈА

У трећем поглављу су дати показатељи на чијим основама се врше анализе површина, демографске одлика, привредног развоја и функције Бањалучке регије у односу на сусједне регије. Детерминанте које указују на односе и на функције Бањалучке регије у оквирима Републике Српске и са Федерацијом Босне и Херцеговине, дефинисане су кроз основне видове коришћења земљишта. Јасно је указано на степен искоришћености земљишта и на посљедице које су настале као процеси урбанизације. Анализом географског положаја издвојене су карактеристичне морфолошке целине које су дефинисане као различите геоморфолошке форме, њихова геолошка старост, климатске карактеристике, хидрографске одлике и заступљености флоре и фауне. Одређивањем развоја мрежа насеља на принципима узајамне комплементарности центара предложене су принципи равномјерног распоређивања насеља и њихових функција што је усклађено и са начелима политике урбанизације Републике Српске. Основни системи насеља дефинисани као републички центри, регионални центри, субрегионални центри, општински центри, остала урбана насеља и сеоска насеља, су представљени у међузависним комплементарним односима са издвојеним половима раста и развоја, где је Бањалика као главни нодално-функционални центар. Табеларним и картографским приказима су дефинисане мезорегије Бањалука и Пријedor, рангови и јединице локалне самоуправе и број насеља на основу чега су идентификоване одређене аномалије у концепту равномјернијег регионалног развоја мрежа насеља. Акценат је дат на међузависност развоја саобраћајне инфраструктуре са порастом развоја туристичке понуде што се одражава и на поспјешење развоја и других привредних грана. Станје туризма и квалитет туристичке понуде су дефинисани односима у оквирима туристичко-географског положаја, саобраћајног положаја, удејлом природних и антропогених вриједности у простору, инфраструктуром, људским ресурсима...

IV. ГЕОГРАФСКО-ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Хронолишком анализом саобраћајног развоја приказане су природне и друштвене условљености које су биле од пресудног значаја за развој саобраћајне инфраструктуре Бањалучке регије. Изградњом већих саобраћајних инфраструктурних система и коридора у другој половини XX вијека омогућиће поступан развој саобраћајне инфраструктуре што је у раду анализирано као процес међувисности и ширих оквира планирања у оквирима републичке саобраћајне мреже у СФРЈ.

V. ПРОСТОРНА И ИНФРАСТРУКТУРНА ОРГАНИЗАЦИЈА ПОСТОЈЕЊЕ И ПЛАНИРАНЕ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Уважавајући подјелу саобраћаја на видове и модове издвојени су по заступљености друмски, жељезнички, ваздушни и ријечни саобраћај. Дефинисањем основних видова саобраћаја, њихове просторне и функционалне заступљености, уочена је доминантна улога друмског саобраћаја. Категорије јавних путева се одређују на основу група које су подијељене по друштвеном и привредном значају, врсти саобраћаја, саобраћајним функцијама, просторним функцијама, техничким карактеристикама и саобраћајном оптерећеношћу. Текстуалним и графичким приказима су анализирани односи, међувисност и хијерархија јавних путева као и њихове основне подјеле. Коришћењем података бројања возила на мрежи путева уочене су могућности доношења одлука о будућем развоју и експлоатацији саобраћајне мреже и посебно интензитета друмског саобраћаја и разумирања његовог утицаја на развој цјелокупне саобраћајне инфраструктуре. Уз детаљне анализе функционисања жељезничког саобраћаја које су усмјерене на настанак, мрежу жељезница, техничку опремљеност, повезаност изван Бањалучке регије, обим транспорта роба и путника, системе управљања, указано је на постојеће аномалије функционисања овог вида саобраћаја као и на одређене развојне сегменте усмјерене на побољшање квалитета жељезница и пратеће инфраструктуре. По свом карактеру, значају и функцијама анализиран је укупан развој ваздушног саобраћаја Републике Српске и у тим оквирима и Међународни аеродром Бањалука и секундарни спорти аеродроми. У складу са морфолошким и хидролошким карактеристикама водотока у Бањалучкој регији издвојена је гранична ријека Сава као пловни пут уз притоке. Уочавањем значаја граничних прелаза, дошло се до свеобухватности свих видова саобраћаја Бањалучке регије усмјерених ка граничним прелазима што се одражава и на интерmodalност и мултимодалност саобраћаја.

VI. РАЗВОЈНИ ПРОЦЕСИ И ИНФРАСТРУКТУРНЕ ПОТРЕБЕ

Кандидат је уочио и дефинисао развојне процесе указујући на неопходност потребе за регионалним планирањем и јачања интензитета развојних процеса инфраструктурних система. Саобраћајне инфраструктурне системе посматрају се развојну компоненту геопростра који обезбеђује интеракције између свих фактора развоја испуњавајући при том своју интегративну функцију. Одабиром методологије дефинисања постојеће саобраћајне инфраструктуре и њеном анализом омогућено је давање смјерница ка подизању квалитета саобраћајних инфраструктурних система, претпоставки за економски одрживо функционисање саобраћаја, квалитетнији превоз људи и роба и еколошка

одрживост простора. Дефинисањем саобраћајних система као геопросторне категорије уочена је кључна улога у просторно-функционалној интеграцији и регионалној организацији простора при чему степен развоја и карактер саобраћајних система директно условљава облик организовања, просторни опсег и степен развоја Бањалучке регије.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Мастер рад кандидата Марка Кнежевића представља комплексан приступ научног истраживања у којем су постигнути основни задаци који су везани за анализу дефинисаног просторног оквира у утврђивању међусобних детерминанти и диференцијације карактеристичних сегмената од значаја за просторно-функционалну организацију саобраћајне инфраструктуре Бањалучке регије. На бази теренских опсервација и теоретских истраживања кроз коришћење више научних метода дошло се до постављеног циља који је усмјерен ка идентификовању појава и процеса који су настали утицајем развоја саобраћајне инфраструктуре. Рад је структурално подијељен по логично поређаним поглављима која чине цјелину из које су видне анализе протеклог стања развоја функција саобрћајне мреже, тренутни степени развоја и перспективе просторно-функционалне организације саобраћаја. Могућа апликативност постигнутих резултата не само да може да послужити у истраживаном подручју него резултати и методолошки приступи се могу користити за планске стратешке документе и за друге геопросторне цјелине сличних природногеографских одлика. Комисија за преглед, оцјену и одбрану мастер рада је закључила на основу оригиналног научноистраживачког приступа да је кандидат Марко Кнежевић у потпуности одговорио на задату тему „Просторно-функционална организација саобраћајне инфраструктуре у Бањалучкој регији“, те стога са задовољством предлаже Научно-наставном вијећу Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци да усвоји позитиван извештај и тиме омогући даљу процедуру за јавну одбрану мастер рада.

Бања Лука, 12.02.2020.

КОМИСИЈА

1.

Др Мирко Грчић, редовни професор, предсједник
Географског факултета Универзитета у Београду

2.

Др Даворин Бајић, ванредни професор, члан
Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци

3.

Др Видомир Обрадовић, доцент, ментор
Природно-математички факултет Универзитета у Бањој Луци